

"HAZADNAK
RENDELTELENTLÖL
LEGY HIVE, OH MAGYARI!"

MAGYARORSZÁGI HIREK

"CSONKAMAGYARORSZAG
NEM ORSZAG, EGESZ
MAGYARORSZAG
MENNYSORZAGI!"

A KANADAI MAGYAR UJSAG
BUDAPESTI SZERKESZTÖSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTÖSÉGÜNK CÍME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

MI UJSÁG A MEGYÉNKBEN?

BEREG MEGYE

Barabásról jelentik, hogy a község lakói a múlt hét kedden hajnali fél 3 órakor erős földalatti morajra riadtak fel. A morajt földlökések követték. A földrengés, amelyet a környéken is éreztek, nem okozott kárt.

FEJÉR MEGYE

Kovács János inotai gazda az építendő istállója részére fundamentumot ázott az udvaron s ásás közben egy cserépfazékra bukkant, amely telve volt ezüstpénzzel. Megállapították, hogy 600 darab ezüst tallér az ezeréves század évekből származik török, magyar és német eredetű.

HEVES MEGYE

Füzesabony határában a Laskó-patak mentén rendkívül értékes őskori leletekre bukkant szántás közben egy földműves mire megkezdtek az ásásokat. Néhány ezer év előtt a kőkorszakban és a bronzkorszakban a mostani lelet helyén mocsár terülhetett el, amelyben népes telepeken élt az őskor embere. Egy domb tetején napvilágra hozták a bronzkori ember kunyhójának romjait. Tisztán kivethető még most is, hogy az őseink nevével azonos névvel a földbe, ezeket gallyakkal befonta, azt kívül-belül sárral tapasztotta be és így épített magának hajlékot. Felszínre kerültek e kor emberének tűzhelyei is, ott vannak még a leletek között a halsütő tállakon kívül orsók, tűk, csontokból és bronzból továbbá kézimunka maradványai, agancskapok. Sok őskori cserép és bronztárgyakra akadnak. Ezen a környéken már számos őskori leletet hoztak napvilágra. A régi lelőhelytől mintegy 100 méternyire 80 centiméter magas és 30 centiméter széles kőedényre bukkantak, amely bizonyára buzatárolásra szolgált az őskor emberének. Az értékes lelet 4-5000 éve állott a földben.

KOMAROM ÉS ESZTERGOM MEGYE

A hajdan virágzó esztergomi tímár-céh utolsó tagja, Tóth Mihály tímármester 84 éves korában elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Koporsójára adatotték elszárgult vándorlevelét is.

ZEMPLÉN MEGYE

Szerencset és környékét hosszabb idő óta veszedelmes betörőbanda tartotta izgalomban, amelynek tagjait, bár vezérüket a csendőrség ismerte, nem sikerült kézrekeríteni, mert erdőkben, nádasokban bujkálva, sikerült egérszerűen találniuk. Most végre sikerült a főkolompost Arvai Istvánt elfogni.

TIZ ÉV — EGY VEZÉR ALATT

Bethlen István tíz esztendővel ezelőtt került az Óhaza élére. Igazán nemes elhatározás-ként nem engedte országos ünnep keretében dicsőíteni érdemeit és visszahúzódott a hajbókolásoktól, csupán az egységes párt ülésén jelent meg. Bethlen pártja disztribúciót adott ki, amely nem annyira külsőségek miatt érdekes, hiszen a nyomása és a kiállítása talán még kiforgatható volt is, de az adatok halmozása igazán érdekes, szinte minden sora maga a történelem. Ezt a könyvet adták át Bethlen Istvánnak, ezekből az adatokból, mint apró mozaik-darabokból lehet összeállítani a letűnt időszak igaz és imponáló képét.

1867 óta csak másodsor fordult elő ilyen érdekes esemény. Tisza Kálmán dirigált több mint tíz esztendőig. Bethlen István most a másodikat. Előtte tíz év alatt éppen tíz alkotmányos miniszterelnök működött, még pedig Khuen Hédéváry Károly, Lukács László, Tisza István, Esterházy Móric, Wekerle Sándor, Károlyi Mihály, Friedrich István, Huszár Károly, Szmónyi-Sedman Sándor és Teleky Pál. Ma Bethlen István egész Európában a legöregebb miniszterelnök.

Olyan időkben élünk, amikor hónapok alatt szinte évszázadok suhannak tova, amikor nemcsak kormányok, hanem korszakok váltják fel egymást. Magyarország tehát külsőleg is kifejezi azt, hogy szilárd alapon áll, amikor a miniszter-

nök személyében nem történik változás. Legjobban Irország kormányelnöke közelíti meg. Cosgrave, ugyanis Collins meggyilkolása után került a miniszterelnöki székbe 1922-ben és azóta két ízben választották meg újból. Legutóbb azonban csak hat főnyi szótöbbséggel, míg Bethlen István pártja ezúttal szemben állandóan gyarapodott. Az első nemzetgyűlésen 208 képviselő közül 91 képviselő tartozott a pártjához, taktikán kívül kellett a kereszténypárttal, hogy a többséget megszerezze. A második nemzetgyűlésen 167 kormánypárti képviselővel szemben már csak 78 ellenzéki volt, viszont a harmadik országgyűlés 208 kormánypárti képviselővel szemben csupán 37 ellenzéki képviselő van.

Mussolini még képviselő sem volt akkor, amikor Bethlen már a miniszterelnöki székben ült. Törökországban még a szultán uralkodott, amikor Bethlen a bársonyszékét elfoglalta. Angliában, a parlamentarizmus hazájában azóta hatodik kormány működik. Jugoszláviában és Görögországban a huszadik, Franciaországban, Lengyelországban és Portugáliában a tizenkilencedik, Németországban és Finnországban a tizenharmadik Ausztráliában és Romániában a tizenegyedik, Csehszlovákiában a kilencedik.

Bethlen István különben a huszontötödik alkotmányos miniszterelnöke Magyarországnak. Eddig tulajdonképpen két Bethlen-kormány volt, ugyan-

csak kétszer mondott le a miniszterelnök és vetette alá magát választásnak. Először az októberi királylátogatás után, másodsor pedig 1922-ben az általános választások után alakította kormányát.

A Bethlen-kormány mostani tagjai közül rangban legidősebb Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, aki 1921 december óta tagja a kabinetnek, azután Bud János és Mayer János következik. Bethlen Istvánnak 29 minisztertársa volt. Ezek közül hárman már nem élnek. Vass József, Nagyatádi Szabó István és Hegyeshalmi Lajos haltak meg. Vass József kilenc esztendő és öt napot töltött a Bethlen-kormányban. Walkó Lajos nyolc esztendő miniszterség után vált ki a kormányból, Csáky Károly pedig hat és egy negyed évig volt miniszter.

Amikor Bethlen István lett a miniszterelnök, igazán minden forrongott, azt ígérte, hogy a jogrendet fogja helyre állítani és megvédi akár a jobbról, akár a balról eredő támadások ellen és elfojt minden akcióit, ami akár a felekezeti béke, akár a társadalmi rend ellen irányul. Ezt az ígérte: be is váltotta.

A miniszterelnök különben 385-ször szólalt fel és az országgyűlés-naplójában beszéde 1173 hasábot tesznek ki. Terjedelmére nézve leghosszabb a hágal és párisi egyezmények beütközéséről mondott beszéde, amely a naplónak 30 hasábját foglalja le. Körülbelül ugyanilyen terjedelmű a franhamis-tási ügyben tartott felszólalása. Leghosszabb beszéde két óra és 25 percig tartott. Hetven interpellációra adott eddig választ. A gyorsírók még feljegyezték azt is, hogy nem gyors szónok, perenként ritkán mond 250 szótagnál többet.

Bethlen István külföldön is sokat képviselte a magyar nemzetet. Idehaza hat nagy országos körútnak 37 városban s községeiben járt, 24 ízben ment külföldre, összesen 78.301 km-t tett meg, tehát ugyanezzel a fáradsággal két ízben körüljárhatta volna a világot. 355 napot, tehát közel egy esztendő töltött külföldön hivatalos uton.

Meg is van utazásának az eredménye: Magyarország legnagyobb kedvezményes alapon kereskedelmi szerződést kötött eddig Svédországgal, Dániával és Izlanddal, Svájcjal, Bulgáriával, Ausztriával, Észt-, Lettországgal, Romániával, Jugoszláviával, Norvégiával, Belgiummal, Hollandiával, Danziggal, Lengyel-, Görög-, Spanyol-, Finn-, Franciaországgal, Nagybritanniával, Török-, Csehszlovákiával, Albániával, Litvánissal, Portugáliával, Perzsiával, az Egyesült Államokkal, Egyiptommal és Japánnal.

Nagyon sok jelentenek ezek a száraz felsorolások. Amikor Bethlen miniszterelnök lett igazán magunkra voltunk büszkék, ma pedig a legjobban állunk a barátságos összeköttetésben van a megcsontított Osztrákia. Ezeket az adatokat volt érdemes kivenni az emlékiratból, ezek mutatják, hogy Magyarország kiállta a viharokat. Hosszú 15 óta állandó kormány van és elfoglalta a helyét a nap alatt.

Séta a könyvek új birodalmában

A budapesti lapok kisebb és nagyobb cikkeiben emlékeztek meg arról, hogy a fővárosi könyvtár a Wenckheim palotába költözött. Kevesen tudják azt, hogy Budapest új büszkesége nem született volna meg Amerika nélkül. Ennek a története nagyon érdekes és még a Kossuth zárandoklat idejére nyúlik vissza.

A Wenckheim palotát 1919-ben lefoglalták a kommunisták és a munka muzeumát akarták ott berendezni. Majd az oláhok sokat pusztítottak, romboltak s végül is a Wenckheim palotát eladásra kínálták. Magános ember nem igen vásárolhatta meg, mert a palota fenntartása rengeteg összeget igényel. Ekkor kínálták fel a gyönyörű épületet, amely eredetileg 4 és félmillió arany koronába került — Budapest városának. A pártvezérek nem nagyon mertek tárgyalni a dolgról, a lapok a legélesebben ostromolták a főváros vezetését és azt hangoztatták, hogy nagy nyomorukban nem lehet palotát vásárolni.

A főváros kis küldöttsége évekkel ezelőtt sorra látogatta az amerikai nagy városokat. Washingtonban megmutatták a "Library"-t. A hihetetlen pompás és fény valósággal elképráztatta a polgármestert s a pártvezéreket. Amerika a legszebb palotákat a könyveknek emelte. A könyvtárgazgató sorra mutogatott mindent. Végig járunk a raktárakat is és nem tudunk betelni a sok látnivalóval. Liber alpolgármester, akkor még tanácsnok volt és szófgalmasan jegyeztetett. Amikor kiléptünk a Library kapuján az alpolgármester megszólalt:

— A Wenckheim palotát feltétlenül meg kell venni és a fővárosi könyvtárat ott kell berendezni. Nincs annyi pénzünk, hogy a könyveknek megfelelő otthont létesítsünk, ellenben a gyönyörű palotában nagyszerű helyük lesz. A mostani tapasztalatok alapján olyan könyvtárat tudunk berendezni, hogy annak csodájára fogunk járni. — Az alpolgármester szeme a lelkesedéstől fénylött, senki sem volt, aki ellenkezett volna a gyönyörű tervet. Nemsokára már úgy beszélgettünk a dolgról, mintha készen is volna.

Azóta évek teltek el és a könyvtár végre most átadták rendeltetésének. Semmiestre sem olyan hatalmas, mint az amerikai városok nyilvános könyvtárai, de művészi szépségben feltétlenül vetekszik velük. A feljárt gyönyörű márvány, a két kandellábert Fadrusz János művészete álmódta meg, a falon Lotz Károly falfestményei a reprezentációs helyiségek aranytől, márványtól dúsak, a tülkrök hosszu sora megszásszorozza, megezerszerzi a szép ségeket.

Két olyan gyönyörű teremben, ahol azelőtt csak fejedelmek járhattak, hódolhat a közönség olvasási szenvedélyének. Maga a könyvtár egészen külön van választva, egy kis nyílással adják ki a könyveket. A szekrények stílusban alkalmazkodnak a barokkhoz. Nagyon érdekes, hogy az amerikai rendszerű kartoték nyilvántartást miképpen olvasztották be a barokkba. A fehér lapokra ba-

rokk círadákat rajzoltak és a művészi hatás tökéletes.

Liber alpolgármester boldogan mutatott meg minden szépséget. Bevezette a társaságot a ritkaságok gyűjteményébe. Ott vannak a legrégebbi könyvek, amelyek Magyarországról, speciálisan Budapestről szólnak. Külön tereben a magyar szépirodalmi könyvek első kiadásai, aztán a keleti gyűjtemény, amelyet a világhírű magyar tudósok szedtek össze. Van arany-terem, ezüst-terem. Szegény Magyarországnak talán sok is volna ez a fény és pompa.

— Bizony nincs annyi könyvünk, mint Amerikának — szóhajtotta az alpolgármester.

— Több mint 420.000 köny-

ve van a fővárosi könyvtárnak — válaszolt Enyvváry igazgató — Egy könyvtárnak nem is az a fontos, hogy sok könyve legyen, hanem az, hogy a könyvtár éljen. Itt meg lehet találni minden könyvet, amire bárki-nek szüksége van. Még 50 esztendőig lehet pótolni ezekben a helyiségekben a könyvtár szükségletét.

Eddig dugdostuk a fővárosi könyvtárat az idegenek elől — fejezte be a beszélgetést Liber alpolgármester — ezennel azonban minden külföldi vendéget először ide hozunk. A magyar kultúra büszke hajléka ez a palota és boldog lehet mindenki, aki hozzájárult valamivel ennek a gyönyörű intézménynek megvalósításához.

—zs—

Hétről-hétre

Bethlen István miniszterelnököt meglepően részletesen részletezte az egységspárt. Dacára annak, hogy valóságos trópusi zápor verdeste a pesti utcákat, annyian jelentek meg az Eszterházy uccai párhelyiségben, hogy erre a párt fenállása óta nem volt példa. Szentés város és Mezőkövesd küldöttsége adta át a miniszterelnöknek a diszpolgári oklevelet és a miniszterelnök az üdvözlésekre azal választott, hogy gondoskodni fog az Alföld problémáinak megoldásáról.

Pesthy Pál pártelnök üdvözlésére a miniszterelnök nagyobb beszédet mondott. A vacsorán Kenéz Béla köszöntötte a miniszterelnököt, aki azután kifejtette, hogy Európa új gazdasági és politikai átalakulás előestéjén áll. Kijelölte Magyarország helyét az új Európában, majd négy igazságban foglalta össze azt, aminek szerinte minden magyar ember életcéljának kell lennie. Igazságok kell adni az igazságtalanul meggyőzöttnek, egyenlőséget az egyenlőtlenségbe taszítottaknak, egyenlőséget az akaratuk ellenére erőszakkal elszakítottaknak és megélhetést mindenkinek a nap alatt. A magyar nemzet ismeri kötelességét önmagával, Európával és a világgal szemben.

Azt nem tilthatta meg a miniszterelnök, hogy a világ minden részéből ne üdvözöljék. Rothermere Lord megleghangú táviratban üdvözölte a miniszterelnököt és a világ lapjai méltatták ezt a ritka jubileumot, hogy Magyarország miniszterelnöke immár tíz esztendő óta vezeti az országot.

A képviselőházban beterveztették az 1931-1932 évi költségvetést. Részletesen tárgyalták az iparfejlesztési javaslatot. Gaal Gaston hevesen támadta a kormány gazdasági politikáját, mire Bud János kereskedelmi miniszter a gazdasági élet szabadabb levegőjéről beszélt. Nem mi szabjuk meg a világgazdaság irányát, a külföldi államokban a szociáldemokraták ma már nem a marxizmust, hanem a nemzeti érdekeket képviselik. A munkanélküliség elleni biztosítás lehelye-

sebb formája a munkanélküliség teremtése. Bejelentette a miniszterelnök, hogy azokat az adókat mindenütt el akarja engedni, amelyek révén az ország érdekét elő lehet mozdítani.

A kormányzó felszólalt az országos mérnök-kongresszuson, amelyet a Műegyetemen rendeztek. A szakemberek tanácskozásainak fontosságát emelte, hogy Horthy Miklós kormányzó az alföldi problémát tette szóvá. Ebben a kérdésben szakemberek ellentétes felfogásuk van. Minden jó magyarnak azonban hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az Alföld ültözésének problémáját ideálisan megoldhassák, mert ettől függ jövőben az ország jövője.

Amerikai vendége is van Budapestnek. Gyenge Anna világhírű magyar énekesnő megérkezett Budapestre. A külföldön Anne Roselle néven ismert művésznőt a magyar fővárosban a legnagyobb szeretettel fogadták.

Négy bányász megölt, egyet megsebesített a talajcsuszamlás a pilisszentiványi szénbányában. A Hungária bánya tárnájában történt a rettenetes szerencsétlenség. A négy áldozat közül három nőtlen. Jellinek Lajos bányász az áldozatokban a legfiatalabb volt. A bányászok a szénbányákhoz nagy részvéttel temették el.

A Gubacsi uti postarabliókat a törvényszék elítélte. Mírák és Namecsnik 5-5 esztendő és Dávid 4 esztendő börtönbüntetést kapott.

NEW YORKBÓL EURÓPÁBA
5 NAP A TENGEREN
CHERBOURGON AT 6 NAP BREMAN AT
a világ két leggyorsabb hajóján:

BREMEN ÉS EUROPA
HÉT NAPON BELÜL MAGYARORSZÁGBA ÉR
Vagy utazék a népszerű
COLUMBUS
expresszáján. — Ugyancsak rendszeres heti járatok a híres Lloyd kabin-hajókkal
Felvilágosításért forduljon a helyi ügynökséghez vagy
NORTH GERMAN LLOYD
654 Main Street WINNIPEG, MAN.

MOLNAR GYULA
MAGYAR ÉTTERME, SZALODAJA ÉS BILLIARD TERME
700 Main St. Telefon 25 187 WINNIPEG, Man.

MAGYAR
BILLIARD-HALL
MONTREALBAN
1008 St. Lawrence Blvd.
SZIVES PARTFOGAS KÉR
VARGA JÁNOS

MACDONALD'S
Fine Cut
Aki maga sodorja cigarettáját
— az jobb dohányt nem talál

Minden csomag dohányban
ZIG-ZAG
Cigaretta Papir ingyen

GYŪJTSE A KÉPES KÁRTYÁKAT!

15¢

ZIG-ZAG